

Téereb Danyeel — Benn bu Jëkk

Ulai ak Hiddekel

Jeff Pippenger

2023-11-21

“Jëfandikook ak nit ñi waxoon ne waxi ci kanam yi nekk ci Daniel ak ci Peeñu yi ay kumpa yu kenn mënu leen a xam. Waaye Kirist jublón ay taalibeem ci waxi yonent Daniel ci mbir yi war a am ci seen jamono, te mu ne: ‘Ku koy jàng, na ko xam.’ Macë 24:15. Te wax ji naan Peeñu yi ay kumpa la yu ñu warul a xam, turu téere bi ci boppam dafa ko weddi: ‘Peeñu Yeesu Kirist, bi Yàlla jox ko, ngir won ay jaamam mbir yi war a am ci lu gaaw.... Ndokkël ki koy jàng, ak ñi dégg baat yi ci waxu yonent bii, te sàmm li ñu bind ci biiram; ndaxte waxtu wi jege na.’ Peeñu yi 1:1–3.”

“Nii la yonent bi wax: ‘Ku jàng mo barkeel’—am na ñu dul jàng; barkeel boobu du ñeel ñoom. ‘Ak ñi dégg’—am na itam ñu bañ a dégg dara lu jëm ci waxi yonent yi; barkeel bi du ñeel mboolem nit ñooñu. ‘Te sàmm yi ñu bind ci moom’—ñu bare dañuy bañ a topp ndigali artu ak jàngale yi nekk ci Peeñ mi. Kenn ci ñoom manul a dogoo barkeel bi ñu dig. Ñépp ñi reetaan mbiri waxi yonent yi, di ñaawal màndarga yi ñu joxe fii ak màggal, ak ñépp ñi bañ a yeesal seen dund, te waajal boppuñu ngir ñëwug Doomu nit ki, duñu barkeel.”

«Buñ xel gi Wàllu Xel mu Sell mi joxe, naka la nit ñi man a jàngle ne Kàddug Peeñ gi ag kumpa la, te xelu nit manul a jot ci déggoo gu am solo ci moom? Kumpa la bu ñu feeñal, téere bu ubbeeku la. Jàngum Peeñ gi di jublu xel mi ci yonent yi nekk ci Daniel, te ñoom ñaar ñépp di joxe ndigal yu gën a am solo, yu Yàlla jox nit ñi, ci mbirum xew-xew yi war a am ci mujju jaar-jaaru àddina sii.» The Great Controversy, 340.

“Jàngatug Peeñ gu” di jëfandikoo xel bi ci yonent yi nekk ci Daniel. Am na ñenn ñu di gis yonent rekk ci téereb Daniel. Waaye Daniel dafay wone ñaari rëdd yu dëgg, te dëgg yi di tegtal ay yonentam mooy juróom-benn waajur yi mujj ci téereem. Juróom-benn waajur yi njëkk, ñoom dañuy wone yonent yu nettaliw, te ci lu ëpp ba tey kenn xamuleen leen bu baax. Bala ñuy xool juróom-benn waajur yi njëkk ci Daniel, dinañu leeral lu tax am na dëgg-dëgg ñaari yonent rekk yu tegtal ci juróom-benn waajur yi mujj ci Daniel. Sister White mu ngi xamale ñaari yonent yooyu, bi mu jëfandikoo ñaari dex yu mag yi nekk ci Shinear. Su nu nanguwee simbóol yi mu tëral, dinga gis ca buntu ngir xam ñaari yonent, te ñaari yonent rekk, ci juróom-benn waajur yi mujj ci Daniel.

“Leer ga Daniel jote ci Yàlla, joxeef na ko ngir fan yu mujj yii ci kaw yeneen fan. Peeñ yi mu gisoon ca weti dëxu Ulai ak Hiddekel, dex yu mag ya ca réewum Shinar, léegi dañu ngi ci yoonu mat, te lépp lu ñu waxoon lu wara xew dina yegg ci gaaw.” Testimonies to Ministers, 112.

Peeñu sàrttal gi ci pàccu juróom-ñett bi ñu ko joxoon na ca dëxu Ulai.

Ci ñetteelu atom buur Belshazzar, ma gis peeñu, man Daniel, gannaaw li ma jëkk a gis. Te ma gis ci peeñu; ba ma gisee, fekk naa ne maa nga ca Shushan ci kërug buur gi, bi nekk ci

diiwaanu Elam; te ma gis ci peeñu, te maa nga woon wetug dextr Ulay. Daniel 8:1, 2.

Bi nu jëlée xët wi ci Testimonies to Ministers, fa ñu wax ne Mag White jëfandikoo “Ulay ak Hiddekel” te tudde leen “dex yu mag yi ci Shinar,” daanu woon nooy xët woowu ci benn ci komentar yu gën a am solo ci njàngum téerey Daniel ak Révélation ci bind yi Mag White. Ci kàddu ga, mu ne: “Am na soxla bu réy ci gën a jege njàngum Kàddug Yàlla; rawatina Daniel ak Révélation war nañu a jël attention bu melul woon mukk ci jaar-jaaru sunu liggéey.”

Su nu jàng ci lu baax ñaari aaya yu njëkk yi nu doon a waxal ci Daniel saar 8, dinañu joxe ñaari seede yu nekk ci biir ngir firndeel benn dëgg bu ñuy bàyyi saa yu bare. Daniel nee: “ci ñetteelu atum” Belshazzar, “am na ma peeñu.” Gannaaw loolu mu dolli ne: “gannaaw li ma feeñoon bu njëkk.” Aaya bii manees na ko xam ci ñaari yoon, te ci ñaar ñépp, mu indi benn ci jéego gi benn.

Malaaka Gabriyel moo indi joxoon Daniyel leeru yonent, ni mu ko joxee woon yonent yi yépp, ndaxte moo wuutu woon Seytaane ci taxawaayu asamaan bi di yëngalekat leer. Loolu dafay tekki ne bépp sàrtu yonent bu nekk ci Mbind mi, Gabriyel moo ko jiite woon. Daniyel xam na ko walla déet, ci aaya bu jëkk bu saraxaatu juróom-ñaar ba, du rekk ne mu ngi fésal seetlu yonent bu am solo, waaye itam mu ngi joxe ñaari seede ci aaya ba ngir seetlu yonent boobu am solo. Li Daniyel bind ci aaya bu jëkk ba, mooy ne amoon na peeñ gu mu jotoon lu jiitu peeñ ga mu jot ca dextr Ulay. Peeñ ga ca dextr Ulay amoon na ci ñetteelu atum Belshazzar. Peeñ ga jiituwoon peeñ ga ca dextr Ulay, amoon na ci atum bu jëkk bu Belshazzar.

Ci njëkk atum Belshazzar buur Babilon, Daniel am na xëyu te ay gis-gis yu mu ci kaw lalam; ba noppi mu bind xëy ba, te wax njuumu mbir ya. Daniel 7:1.

Ci njéel ci aaya bi njëkk ci saraxal ba juróom-ñett, Daniyel day wone ne moom itam amoon na peeñu ci at mu njëkku Belshazzar, ndaxte mu ne: “gannaaw li ma feeñoon bu jëkk.” Ndax peeñu Ulay gi feeñ na gannaaw peeñu at mu njëkku Belshazzar, walla ndax peeñu ga feeñ na gannaaw bi njëkk ci ñaari peeñu yu dëppoo? Benn tontu ci ñoom ñépp a jub. Peeñu dextr Ulay gi mooy benn peeñu ak peeñu saraxal ba juróom-ñaareel. Gabriyel day jëfandikoo ponk bu yonent yi nekk “delloo wax ba yaatal ko,” te ci benn yoon itam sàmm sàrt bi ne ci seede ñaari nit la mbir di taxaw. Ñaari peeñu yooyu ñépp ñoo di wax ci nguur yi ci yonent-yoni Biibël.

Pexe gu ajurom ñaareelu xaaj bi, moo melal nguur yooyu ni rab yu rey, ba tax mu fésal leen te jox leen ci wàllu seen kàttanu réew. Pexe gu ajurom ñetteelu xaaj bi, moo melal benn nguur yooyu ak mandarga yi jóge ci sarwiis bu kër Yàlla, waaye kenn ci mandarga yi aju ci sarwiis bu kër Yàlla boobu, dañoo ko yàkku ci kaw njariñ, ngir feeñal jaamu gu naaféq. Daniel 8, moo melal benn nguur yooyu ni pexe gu ajurom ñaareelu xaaj bi, waaye mu teg nguur yooyu ci seen wàllu diine.

Peeñu Ulay bi nekk ci Daniel saar juróom-ñettal ak juróom-ñaar di delloo tey yaatal peeñu bi nekk ci saar juróom-ñettal ak juróom-benn. Saar juróom-ñettal ak juróom-benn mi mooy wone wàllu nguug addina ci nguur yi ci waxi yonent yi nekk ci Biibël, te saar juróom-ñettal ak juróom-ñaar mi mooy wone wàllu diine ci nguur yi ci waxi yonent yi nekk ci Biibël. Bu loolu leerée, kon man nañu xam ne saar juróom-ñettal ak juróom-benn ak saar juróom-ñettal ak juróom-ñaar benn peeñu lañu. Saar juróom-ñettal ak juróom-ñett mooy fu Gabriyel dikk di joxe tekkiinu wàllu waxtu wi ci

peeñu bi nekk ci saar juróom-ñettal ak juróom-ñaar. Moo tax peeñu Ulai bi di taxawal saar juróom-ñettal ak juróom-benn, juróom-ñettal ak juróom-ñaar, ak juróom-ñettal ak juróom-ñett ci téereb Daniel. Gannaaw loolu, dex Hiddekel gi lees dugal ci saar fukk.

Ci ñetteelu atom Siirus buur Pers, am na lu Yàlla xamal Daniyel, mi tudd-oon Beltesassar; te mbiram dëgg la woon, waaye jamono ji ñu digle woon gudd na woon; te mu xam mbiram, te am xel ci peeñ mi. Ca fan yooyu, man Daniyel, da ma nekkoon cig naqar diirub ñetti ayu-bés yu mat. Duma lekk mburu mu neex, te yàpp ak biiñ duggul woon sama gémmiñ, te diwuma woon sama bopp muk, ba ñetti ayu-bés yu mat àgg ba noppi. Te ca ñaar-fukk ak ñentéelu fan wa ci weer wu jëkk wa, bi ma nekke ca wetu dex gu mag ga, di Iddekel. Daniyel 10:1–4.

Peeñug dex gi ci dexu Hiddekel di tàmbali jaar-jaaru yonent bu buur bi bu bëj-gànnar. Mu tàmbalee ak tasare nguuru Alekxandër bu Mag ba, te muy xamle yéngu-yéngu ak dellu-dellu jaar-jaar boobu topp, fa mu mujje ne, ci wàll wu njëkk woon nguuru Alekxandër bu Mag bi mu tasoo, ñaar rekk a des di noonante: buur bu dëgg-dëgg bu bëj-saalum ak buur bu dëgg-dëgg bu bëj-gànnar. Ci mujj, mu egg ci jaar-jaaru paapis bi, moom mi daldi nekk buur bu bëj-gànnar ci yoonu ngëm; te ci mujju saar 11, mu dikk ci mujjam, Mikayel taxaw, te waxtu nattu nit ñi tëj. Jëfandikoo bu yomb bi mooy ne, peeñug dexu Ulai mooy peeñu bi ci biir buy wone sàkkara Yàlla ak mbooloom, te dexu Hiddekel mooy peeñu bi ci bitiir buy wone noon Yàlla ak ay nitam ci biir benn jaar-jaar boobu sax. Lii day jëfandikoo benn njàngat mi ñu gis ci juróom-ñaari mboolooyi kanam ak juróom-ñaari réyukaayi téereb Peeñu ma.

“Bari jawriñ yu baree dañu deful benn jéego ngir leeral Kàddug Peeñ mi. Ñu naan ne téere bu amul njariñ la ngir jang. Ñu jàpp ko ne mooy téere bu tëj, ndaxte dafay yor bindu ay nataal ak ay màndarga. Waaye tur wi ko ñu jox moom ci boppam, ‘Peeñ mi,’ day weddi xalaat woowu. Kàddug Peeñ mi ab téere bu tëj la, waaye itam ab téere bu ubbeeku la. Dafay bind dhac yu yémbeel yu nar a am ci fan yu mujj yu jaar-jaaru suuf si. Jàngale yi nekk ci téere bii am nañu leerug mat, duñu lu kumpa te mënuma xam. Ci moom, benn wàllu waxu yëgle lañu jëlatti ni ci Daniel. Yàlla delloo na yeneen waxi yëgle, ngir won ne war nañu leen jox solo. Boroom bi du delloo yëf yu amul njariñ bu réy.” Manuscript Releases, volume 8, 413.

Benn jaar-jële ak jaar-bitim bi ñu wone ci téereb Daniel, gëstu nañu ko itam ci téereb Révélation. Wuutu leerug waxi Yonent yi mujj ci ñaari peeñ yii, am na itam benn dëggal gu jëm ci yoonu tekki Bibil bi William Miller jëfandikoo woon, te gannaaw loolu Future for America itam jëfandikoo ko. Bu ñu ko xoolée bu baax, téereb Daniel, noonu itam téereb Révélation, dañuy dex yu xonq ci wurus ngir dëggal pexe yi ci tekki waxi Yonent yi, yi Bibil bi ci boppam jox ay màndargaam.

Ulai mi di wuuté bi ci biir te Hiddekel mi di wuuté bi ci biti, itam dañuy tegtal ñaari waxu yonent yi waroon a ubbeeku ci “jamono ji mujj ji.” Ulai ubbeeku na ci “jamono ji mujj ji” ci atom 1798, te Hiddekel ubbeeku na ci “jamono ji mujj ji” ci atom 1989, ba ci jamono jooju, ni ko Daniel ay fukk ak benn, saar ñent di waxe, réew yi doon tegtal mbooloom réew yi nekkoon ci suufu Nguuru Sowiyet bi, Pap bi ak États-Unis daldi leen balay.

Bu leer nanguñu ko, su ko xamneñu ci dëgg, man nañu itam xam ne ñaari peeñ yi, ci dëgg-dëgg benn peeñ lañu, ni noonu itam jaar-jaaru waxi Yàlla bu juróom-ñaari mbooloo yi ak juróom-ñaari

bàyyi yi di benn jaar-jaaru waxi Yàlla. Noonu ñaari peeñ yi di yoon wi Boroom bi jëfandikoo woon ca yëngu-yëngu malaaka bu njëkk bi weesu, ak li Boroom bi di jëfandikoo ci yëngu-yëngu malaaka bu ñetteel bi tey ak ëllëg, ngir jur ab jéemantu seetaan, ni ñu ko tëral ci Daniel, sura 12, aaya 9 ak 10.

Mu ne ko ne: Demal sa yoon, Daniel; ndaxte wax yi tëj nañu leen te tëj ci mbooloo ba ci ba jamono ji mujj. Ñu bare dinañu setlu, te sellaayu, te nattaat; waaye ña bon dinañu def lu bon; te kenn ci ña bon du ko xam; waaye ña xelal dinañu ko xam. Daniel 12:9, 10.

Ni misaal ci ubbiñug Hiddekel bi ci atum 1989, seetal li xel mu sell mi wax.

«Ci téereb Xam-Xamu Yàlla la ay téereb Biibël yépp dajee, ba jeex fa. Fii la yokkute téereb Dañeel nekk. Benn bi ab waxu Yàlla la; beneen bi mooy ab xamle. Téereb bi ñu tëj ci selloo du Téereb Xam-Xamu Yàlla, waaye mooy wàll wu ci waxu Yàlla wa Dañeel te jëm ci fan yu mujj yi. Malaaka mi santaane na: “Waaye yaw, Dañeel, tëjël wax yi, te nga selloo téereb bi ba keroog mujj gi.” Dañeel 12:4.» Acts of the Apostles, 585.

Ulai ak Hiddekel ñépp a jëm ci fan yu mujj yi, waaye Adventism bëgg na rekk nangoo ne atum 1798 mooy “waxtu mujj” wi ci Daniel, bi waroon a ubbeek ay mbindam. Naka noonu, xaaj bi ci yoon wax ci waxi ci kàddug yoon wi “jëm ci fan yu mujj yi” moo gëna leer ne mooy juróom-benn sarax yu mujj yi ci Daniel saar 11, ndaxte sarax yooyu dafa jeexee ak Michael miy taxaw, ba natangu nit ñi tëjje.

Peeñu atte bi, ni ko xamalé ci Daniel ay saar juróom-ñaar, juróom-ñett ak juróom-ñeent, dafa tëj ba ci “jamono mujj gi” ci atum 1798. Leer gi (gi peeñu Ulai bi, bi ubbeekoon, juróom) mooy yégle ubbite atte ju seetkat ji, waaye du tëjju atte bi. Leer gi ñu ubbi ak peeñu Hiddekel bi, mooy xamle tëjju atte ju seetkat ji, te itam mooy xëtu bi ci Daniel bi ëmb “cér gu yoon wax ju jëm ci fan yu mujj yi.”

Ubbeeku bi mu am 1798 yégle woon na ubbi àtte bu jëkk gu seet-xool bi. Ubbeeku bi am am 1989 yégle woon na ne tëj gi di ñëw ba jege lool ci àtte bu jëkk gu seet-xool bi. Màndarga Alpha ak Omega feeñ na yomb ci téereb Daniel, waaye su fekke xam nga li mu di, te nga bëgg a ko wut.

Biir yi ñewe ba noppi ci Daniel saar fukk ak benn, aaya juróom-ñeent-fukk ak juróom, màndargay Alfa ak Omega bindees na. Njálbéenu Daniel day won bu baax fu mu jeex. Mu tàmbalee ak xare bu dëggante diggante Babilon bu dëggante ak Israayil bu dëggante, te Babilon bu dëggante moom moo not.

Ci ñetteelu atum Yewoyaqim buur Yuda, Nebukadnesar buur Babilon ñëw Yerusalem te ëmb dëkk ba. Te Boroom bi jébbal Yewoyaqim buur Yuda ci loxoom, ak benn xaaj ci ndabi kër Yàlla gi; yi mu yóbbu réewu Sinar, ca kërám yállay boppam; te yebal na ndabi ya ca kër alalu yállay boppam. Daniel 1:1, 2.

Ci Daniel saare fukki ak juróom-ñeenteel, xët wa ñeent-fukk ak juróom, xare gu xel diggante Babylone bu xel, mi ñu misaal ni “buur bu bëj-gànnar,” ak Israyil bu xel, mi “tundu sell te tedd bi màgg” di tegtal, jot na ci jeexitalam, te Israyil bu xel moo daan Babylone bu xel.

Te dina tabernakul yuuru nguuram diggante gééj yi, ci tundu sell bu ndawul te tedd; waaye dina agsi ci mujjam, te kenn du ko dimbali. Te ci waxtu woowu Mikaayel dina taxaw, buur bu mag bi di taxawu ndax doom yi yiw: te dina am jamono ju metti, ju melul woon dara lu ni mel ni ko, ba paree ba xeetu réew amee, ba ci waxtu woowu; te ci waxtu woowu sa xeet dinañu mucce, ku nekk ku ñu fekk bind ci téere bi. Daniel 11:45; 12:1.

Téereb Daaniyel ak Yoonu xamal gi benn téere lañu.

“Teeri Danyeel ak Peeñ ga benn lañu. Benn bi yoonent la, beneen bi mooy peeñ; benn teer la buñ tëj, beneen bi mooy teer buñ ubbi. Yowaana dégg na kumpay yi dënn-dëni ga wax, waaye ndigaloon nañu ko mu bañ a bind leen.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Ñaari téere yi, te di benn téere, ñooy liggéey bu mag bi ci jàngale yu wax ci yonent bi malaaka Jibril joxe. Maa ngi bind lii ak xam gu mat ne li Jibril joxoon Daniyel ak Yowaana, ci Yeesu la jóge, mi ko jotee ci Baay bi. Sama mébët du ngir yékkati Jibril, waaye ngir yékkati xam-xam bu xóot bi ci firnde yi nekk ci ñaari téere yi, ci ni Alfa ak Omega sàkke yoonu tekkiy waxi yonent yi ci Biibël bi, yu waroon a feeñ ci biir ñaari téere yi, su fekke ne nangu nanu gis.

Na leen fàttali ne, ci jamono jii, sama mébët ak sama yéene du ngir joxe benn tekkiinu ñaari yëgle yi jëm ci dexe Ulai ak dexe Hiddekel. Sama mébët ak sama yéene mooy jëfandikoo yëgle yi nekk ci juróom-benni xaaj yu njëkk yi ci téereb Daniel. Maa ngi rekk di saxal ne téerey Daniel ak Peeñu yi, xeyna, mooy nañu téere yi gën a xóot ci tabax ci Kàddug Yàlla. Ñoo ngi wone bataaxalu yëgle bi, te itam di xamale melokaanu Yàlla, te itam di xamale sax ndigali yoon yi war a jëfandikoo ngir nit ku bëgga xam yëgle yi, te itam xam Ki leen yëgle.

Benn misaal bu xamle na bu baax xereñ gu xóot gu téer yi, mooy ni Daniel wone “juróom-ñaari waxtu yi” yi nekk ci Léwítik ñaar-fukk ak juróom-benn. Kàddug wax ju “juróom-ñaari waxtu yi” doon na te mooy sax “doj wu ñu tëbbi” ngir nit ñi Yàlla, ci Israayil gu yàgg ga, ci yëngu-yëngug Millerite bu malaaka bu njëkk, te itam ci yëngu-yëngu malaaka bu ñetteel bi fii tey ak ci kanam. “Doj wu ñu tëbbi”, ci melokaan wu yomb, mooy lu nga dul gis, doonteem ne mu ngi fa leer nàññ. Kon nag, bu nga xammee “juróom-ñaari waxtu yi” ci téerub Daniel, dinga gis ne mu ngi fa leer nàññ; waaye itam dinga gis ne mu nëbbu ci ñi tànn bañ koo gis.

Nëbb lu ëmb benn ci bët yi ngir mu mel ni mu nekk ci kanam mooy jëf ju xóot te réy; loolu du man a dencu ci benn téere mbóot bu nit sos. Ab ragal la, ndaxte nekk na fa, leer nàññ, ngir képp ku bëggul a daanu gis ko; waaye duñu ko man a gis ñi tann a daanu. Ci waxu mel noonu, mooy “nëbb ci kanam”. Loolu nag, mbooloom nit ak Yàlla a ko amal.

Maa ngi wax loolu ngir maa ngi bëgg a fàttali nu fii ne, am na jàngale gu Katolik ci biir Adventism, bu ëpp solo ndax li daleg na lu néew-doon ci yoon wi ñu génnee Questions on Doctrine ci atum 1957, te loolu yéeg na itam ak boppam bu jubadi ci biir mbooloo moom mi Truth bu Tey bii, Future for America. Xalaat bi mooy ne Kirist, ci jàllug jëmmam, jotu woonul yaram wi Mu dëgg inherited ci Mary. Waxuma ne ñi taxaw ci kaw jàngale boobu wax nañu ko noonu, waaye loolu lañuy jàngale sax. Damay ko wooye jàngale gu Katolik, ndax ndigël gi ne yaramu Kirist sell na ni yaramu Aadama laata mu bàkkaar, mooy dalil ju Seytaane ji jàngale bu Katolik ji jëfandikoo

ci seen njàngale mi ñuy wax “immaculate conception.” Te su fekke ne xamuloo jàngale ju bokk ci yoonu bokkaaleg “immaculate conception,” day jàngale ne yaramu Kirist dañu ko def ci anam ju kaw ci kaw, ni yaramu suufel Aadama woon laata moom ak Awa bàkkaar, mbaa ni ñuy ko wax, ne Kirist dafa amoon naturu Aadama bu laata dëgmal, bu amul bàkkaar. Day jàngale itam ne Mary ci boppam am na woon ci kàttan gu milagro naturu yaram bu laata Aadama bàkkaar, ngir mu man a nekk weer gu mat ngir Xelum Sell mi sàkk ci biiram doom ji, Yeesu, ci yaramam gu mat.

Li ci dëgg la, ñi nekk ci Adventism te yor benn mbiir mi ci yaramu Yeesu, duñu jublu ci benn kéemaan ak Mary; waaye dañuy jébbal baat yu Sister White ak Biibël gi ci lu ñu wax, ngir jàngale benn xalaatu Katolig boobu benn. Lu tax ma fekke maa ngi baaxee yoon wi te dellu seenul waxtaan wi ci téereb Daniel? Dinaa tontu loolu.

Ndenci ak pexe miir ak melokaani ci Daniel ak Apokalips bi, jot na ci ndax booleb nit ak Yàlla. Yeesu mooy Kàddug Yàlla, te Biibël bi itam mooy Kàddug Yàlla. Dundu Yeesu bu Yàlla ak bu nit fees na bu baax ci Biibël bi. Kàddu yi nekk ci biir am nañu ndono bu Yàlla te ñuy yore kàttan gu bind a soppi xol ak xel. Kàddu yooyu nag, ñoom lañu doon doole ji saxaloon lépp mu am. Waaye nit ña Yàlla tànn woon ngir doon ay juntuukaayam ci bindum Biibël bi, ñépp ay bàkkaarkat lañu woon. Cér bu nit bi ci mbir mi dafa tegtal ci nit ñi daanu. Biibël bi nag boole la bu nit ak bu Yàlla, te yonent yi ay bàkkaarkat lañu woon, ni ko bépp doom Aadama mel. Almasi musula bàkkaar ci xalaat, ci wax walla ci jëf. Waaye dafa jël yaramu Maryaama gannaaw ñeenti junni at yu réy a yaqu. Su fekke ne moom jël na dëgg-dëgg suuf si gën a suufel, yaakaaru Aadama laata mu bàkkaar, loolu dafay laajoon ne bépp bindkat bu Biibël bi itam dafa war a nekk ku amul bàkkaar.

“Njàngat ci kanam nit ñépp” bu “juróom-ñaari yoon yi” ci téereb Daniel am na njéfandikoo, du rekk jaarale ko ci baat yi Daniel bind, waaye itam ci nit ñi daanu te tekki Biibël bu King James. Nit ñi daanu laal nañu téereb Daniel ñaari yoon, te li ko jur du lu manees a def ak genn nit te amul yëngu-yëngu yépp yu sell yu Yàlla ci yoon wu mu sàmm.

Ci sunu mbind bi, dina tàmbalee won ne Noote ak nit ku nekk niñoo nëbb “juróom-ñaari yoon yi” yi ne Levitik ñaar-fukk ak juróom-benn ci lu leer xaatim bu baax ci téereb Daniel, ndaxte Yàlla xamoon ko lu jiitu, te sax moo ko tēraloon ngir mu nekk “doju tàccu” bu nattu ngir ñi nekk ci yëngu-yëngu malaaka bu jëkk bi, ak itam ngir ñi nekk ci yëngu-yëngu malaaka bu ñetteel bi.

“Leer gi Danyeel jële ci Yàlla, jagleel na ko ci anam yu gëna am solo ngir fan yu mujj yii. Gis-gis yi mu gisoon ci weti dëxu Ulai ak Hiddekel, dex yu mag yi nekk ci Sinar, léegi dañu ngi ci yoonu mataliku, te lépp lu ñu waxoon waajal ko, dina yegg léegi ci saa si.” Testimonies to Ministers, 112.